

grad er villig til at gå enegang, og at vi får EU til at spille en lang, lang stærkere rolle.

Efter vores opfattelse er ABM-traktat-diskussionen en af de helt afgørende sikkerhedspolitiske diskussioner, og hvis det skal give mening at forsøge at formulere en fælles sikkerheds- og udenrigspolitik, så er det vel helt afgørende, at også EU-kredsen forholder sig til de afgørende temaer og ikke sender dem hen i et enkelt forum, nemlig NATO.

Så derfor er det ikke noget tilfælde, at vi har udtrykt det, som vi har, i form af et forslag til vedtagelse. Vi ser meget gerne et forstærket udenrigspolitisk EU-samarbejde.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Til hr. Søvnald: Jeg synes, det er vigtigt, at der bliver klarhed over forskellen mellem en opfordring til, at man bruger noget fornuftigt, og så måske en forventning om, at det vil ske på kort sigt. Og der vil jeg godt bede hr. Søvnald bekræfte, at vi er meget langt fra en situation, hvor man kan forestille sig, at EU-landene sammen vedtager nogle fornuftige perspektiver på det her område, bl.a. fordi der, som hr. Niels Helveg Petersen gør opmærksom på, også blandt EU-landene jo er en række lande, som har deponeret deres opfattelse i NATO.

Og det er ikke så frygtelig anderledes på det her område som på en lang række andre områder, som EU beskæftiger sig med. Derfor er der absolut ikke noget grundlag, for at vi ligesom skal vente på, at EU går i gang med det arbejde og forholder sig til det arbejde. Der er al mulig grund til, at også den danske regering her og nu spiller en aktiv rolle.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Søvnald og derefter tror jeg, at debatten er ved at ebbe ud.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg er ikke voldsomt uenig med hr. Søren Søndergaard i hans synspunkt. Det er klart, at vi selvfølgelig skal spille den rolle, at vi skal bruge det danske Folketing til at formulere positioner. Det er jo det, vi gør.

Men når vi har gjort det, er det til gengæld helt afgørende, at vi også prøver at gøre nogle af de standpunkter til europæiske standpunkter, bl.a. fordi Europa i forhold til USA på alle – stort set – afgørende store sikkerhedspolitiske spørgs-

mål i øjeblikket har en anden tilgang til det, end USA har, og vi har voldsomt brug for af hensyn til verdensfreden, tror jeg, at sikre en modvægt mod den kolossale amerikanske dominans, viser i øjeblikket.

Kl. 12.15

Hermed sluttede forhandlingen.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Som allerede meddelt vil afstemningen om de fremsatte forslag til vedtagelse først finde sted på tirsdag, den 9. april 2002.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 183: Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Af udenrigsministeren (Per Stig Møller).
(Fremsat 21/3 2002).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Troels Lund Poulsen (V):

For ikke så mange år siden regnedes studiet af internationale forhold i visse akademiske kredse som en andenrangs og halvsukur nigheddisciplin, men på det seneste er denne holdning blevet gjort til skamme. Det er i dag klart, at studiet af internationale forhold har sin videnskabelige berettigelse. Det lovforslag, der foreligger fra udenrigsministeren, skal understøtte dette.

Forslaget skal således hjælpe til, at et sammenhængende og koncentreret forskningsmiljø bliver skabt i Danmark. Det gøres konkret ved at slå Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier og Center for Freds- og Konfliktforskning sammen til Institut for Internationale Studier under en fælles administrativ struktur.

Derudover skabes Institut for Menneskerettigheder, der skal omfatte de aktiviteter, som Det Danske Center for Menneskerettigheder hidtil har varetaget.

De to institutter kommer til at indgå som selvstændige enheder i det, som regeringen foreslår at kalde Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder. Centeret vil være en selvejende institution, som det også har været kutyme for de centre, der nu bliver slået sammen.

Formålet med denne sammenlægning er at styrke menneskerettighedsområdet og den udenrigspolitiske forskning i Danmark og derved gennem skabe en udenrigspolitisk forskningsinstitution, som er af international klasse.

Centeret vil have én bestyrelse, og de to institutter vil desuden have en bestyrelse hver.

Denne struktur findes også i den daglige ledelse, og det samlede antal af direktørposter vil således blive reduceret fra fem til tre. De tre direktørstillinger slås op offentligt, og det er de respektive bestyrelser, der udelukkende har indflydelse på ansættelsen. Regeringen sætter sig her uden for indflydelse, hvilket er i overensstemmelse med Venstres målsætning.

Den megen debat, der har været vedrørende den påståede nedlæggelse af Det Danske Center for Menneskerettigheder, er hermed slut. Centerets arbejde videreføres i Institut for Menneskerettigheder, der helt og fuldt overholder de bestemmelser, vi ifølge internationale traktater har forpligtet os til at efterleve.

Helt afgørende for Venstres tilslutning til lovforslaget har været, at centerets uafhængighed er blevet bevaret. Det har regeringen efterlevet.

Venstre kan konstatere, at regeringen i sit lovforslag helt og holdent efterlever Parisprincipperne, og det ser vi meget positivt på.

Desuden har Venstre også noteret sig, at der både har været rettet henvendelse til FN's menneskerettighedshøjkommissær, til Europarådets generalsekretær og OSCE's Kontor for Demokratiske Institutioner. Udkastet til lovforslaget har ikke givet de pågældende organisationer anledning til at sætte spørgsmålstegn ved det kommende Institut for Menneskerettigheds uafhængighed.

Endelig bør det nævnes, at regeringens lovforslag også vil nedlægge Nævnet for Etnisk Ligestilling. Venstre er positivt indstillet over for denne nedlæggelse, idet regeringen jo lægger op til et lovforslag i begyndelsen af den kommende folketingssamling, der skal implementere et EF-direktiv på området. Da fristen for dette direktiv er den 19. juli 2003, mener Venstre, at der er rigelig tid til at gennemføre dette.

Venstre mener, at lovforslaget er sund nytænkning på det udenrigspolitiske område. Det falder i tråd med Venstres udenrigspolitik, at forskellige områder skal integreres, og det er vigtigt for Venstre, at også det udenrigspolitiske og internationale område bliver omfattet af denne nytænkning.

Derfor kan Venstre støtte lovforslaget.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Jeppe Kofod som ordfører.

Jeppe Kofod (S):

Jeg må jo indrømme, at det har været med nogen spænding, man har set frem til dette lovforslag og behandlingen af dette lovforslag. Vi har jo længe måttet vente på det efter al den debat, der heldigvis har været om sagen.

Efter et massivt pres fra både ind- og udland måtte regeringen forsikre, at man naturligvis i overensstemmelse med de internationale aftaler vil bevare et uafhængigt organ til overvågning af menneskerettighederne i Danmark, stadig dog uden noget konkret bud på, hvordan man vil sikre den uafhængighed.

Nu så vi desværre også, at Dansk Folkeparti gøede op og på ubehagelig vis fik presset regeringen ud i en studehandel, der godt nok endte med en bevarelse af Det Danske Center for Menneskerettigheder næsten i samme form som før, men med nedlæggelse af Nævnet for Etnisk Ligestilling i bytte.

Resultatet af hele dette cirkus ser vi så med dette forslag, et forslag, der bærer tydeligt præg af det politiske kompromis, som det er et resultat af.

Når forslaget så endelig er på bordet, får de hørte organer desværre kun 1 uge til at indgive deres høringssvar. 1 uge til et forslag af så kontroversiel art er simpelt hen ikke godt nok. Derfor vil vi fra Socialdemokratiets side insistere på, at vi under udvalgsbehandlingen får den nødvendige tid til at få alle de rejste problemer grundigt belyst.

Kl. 12.20

Selve lovforslaget indeholder flere elementer, som vi i Socialdemokratiet ser meget positivt på.

Vi er overordnet set enige om ideen om at danne et stærkt udenrigspolitisk forskningscenter, som kan styrke tværfagligheden og samarbejdet ved en fusion af de nuværende centre. Et samarbejde kan skabe en positiv synergieffekt og dermed styrke forskningens kvalitet. De ad-

ministrative besparelser er åbenlyst en sidegevinst ved en sådan sammenlægning.

Dog har vi i Socialdemokratiet en række indsigelser i forhold til lovforslaget. Jeg skal kun her nævne nogle af dem overordnet, idet jeg forventer, at vi får rig lejlighed til at drøfte disse i detaljer under udvalgsbehandlingen.

Vi er glade for den udvikling, vi har set i forhold til diskussionen om uafhængighed, som har betydet, at uafhængigheden nu i højere grad, end der måske blev lagt op til i begyndelsen af denne debat, er blevet forbedret med selvstændige institutbestyrelser og en dominering af forskere i bestyrelserne. Men vi er stadig betænkelige ved enkelte formuleringer, som i konkrete sager kan vise sig at begrænse denne uafhængighed.

Vores væsentligste indsigelse mod forslaget, som det ligger nu, er dog konstruktionen med en centerdirektør, centerbestyrelse og to institutbestyrelser.

Denne ledelsesstruktur er både administrativt dyr, bureaukratisk og ineffektiv og indeholder potentielle konflikter. Problemet kan jo opstå i situationer, hvor der både er brug for faglig og økonomisk godkendelse fra ledelsen, eller hvor institutterne har egne økonomiske indtægter.

Socialdemokratiet ser derfor hellere en model uden centerledelse, men med to selvstændige institutbestyrelser og et koordineringsudvalg til at sikre den nødvendige udveksling mellem institutterne. Dette vil komme de nævnte problemer til livs samt – og det er vigtigt – spare yderligere på de administrative omkostninger. Men så kan man jo selvfølgelig spørge, om det ikke ville have været en bedre idé bare at beholde Det Danske Center for Menneskerettigheder helt udenfor, hvis det alligevel ender med to selvstændige organer.

For så vidt angår nedlæggelse af Nævnet for Etnisk Ligestilling – ud over selve studehandelen med Dansk Folkeparti, som vi finder mærkværdig – er der elementer i det arbejde, som Nævnet for Etnisk Ligestilling har haft ansvaret for, som simpelt hen ikke hører hjemme i et udenrigspolitisk forskningscenter. Hele delen, der drejer sig om sikring af etniske minoriteters rettigheder på det danske arbejdsmarked, på bolig- og uddannelsesområdet osv., hele den indenlandske funktion synes ikke logisk placeret sammen med et udenrigspolitisk center.

Det samme gælder for visse opgaver, som hidtil er blevet varetaget af Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier.

Endvidere vil jeg gerne understrege, at det naturligvis er en forudsætning for en fortsat tilfredsstillende opgaveløsning, at der tilføres tilstrækkelige midler til centeret. Når der lægges flere opgaver ind under ét, vil det også kræve øgede ressourcer, også hvis opgaverne fortsat skal have lige stor prioritet. Det er klart.

Til slut vil jeg slå fast, at Socialdemokratiet beklager den omtale, som hele denne debat har fået uden for landets grænser. Som jeg allerede flere gange har givet udtryk for fra denne talerstol, er der ingen tvivl om, at Danmark har lidt unødigt skade i forbindelse med dette spørgsmål. I det hele taget mener vi, at regeringen har håndteret denne sag meget uheldigt, også i forhold til de personer, der har været berørt af debatten.

Socialdemokratiet mener grundlæggende, at det er positivt, at der lægges op til en øget dansk synlighed og gennemslagskraft i internationale forskningssammenhænge, men vi er ikke umiddelbart positivt stemt for forslaget i dets nuværende form. Vi håber på en grundig debat om detaljerne under udvalgsbehandlingen, og at regeringen er parat til at forbedre lovforslaget på baggrund af de mange fornuftige og kloge indsigelser.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Peter Skaarup som ordfører.

Peter Skaarup (DF):

Modsat Socialdemokratiet, som ikke rigtig ved, hvad de skal mene, og ikke er klar over, hvad de vil stemme til det her forslag, er der ikke nogen tvivl fra Dansk Folkepartis side. Vi konstaterer med tilfredshed, at der nu er kommet et resultat af de drøftelser, der har været ført i lang tid mellem Dansk Folkeparti og regeringen, og vi synes, det er et udmærket resultat, der er kommet ud af det, som vi her i Folketinget i dag foretager en første behandling af, men gerne skulle få vedtaget inden Folketingets sommerferie.

Vi har i alt for lang tid set, at specielt Menneskerettighedscenteret i den form, vi kender det i dag, har politiseret, har blandet politik og jura på en uheldig måde. Vi synes grundlæggende, at det er godt, at der bliver gjort op med de tendenser, og at der kommer en struktur, som er mere rimelig, og som gør, at centeret stadig vil have en uafhængighed.

Det er jo vigtigt, at der er uafhængige talere fra et center som det her, fordi man i forskellig sammenhæng jo vil have sværere ved at se, at en stat, dvs. den danske stat, blander sig i f.eks. udenlandske forhold, hvis det er staten, men hvis det er et forholdsvis uafhængigt organ, er der mulighed for, at man lettere kan tale og agere i forhold til andre lande.

Kl. 12.25

Vi synes, det er godt, at regeringen er med på, at vi gør op med smagsdommeri og politisering fra nogle af de her institutter. Det har jo været sådan, f.eks. i den danske fremmeddebat, at Menneskerettighedscenteret har været god for en udtalelse, hvor man fordømte enhver stramning. Ja, det har været sådan, at hvis der har været nogle af os andre, der har ønsket stramninger i udlændingelovgivningen, har Menneskerettighedscenteret benyttet enhver lejlighed til at sige, at det går ikke, det er i strid med konventionerne.

Det førte så vidt på et tidspunkt, da man diskuterede spørgsmål omkring modersmålsundervisning, at Menneskerettighedscenteret sagde, at hvis man lod det være op til kommunerne selv at afgøre, om man ville betale for modersmålsundervisning eller ej, ville det være i strid med FN's børnekonvention. Så er vi jo langt ude, og det er jo så også det, der bl.a. har gjort, at vi når frem til et resultat, der sikrer den her uafhængighed, men samtidig også sikrer, at den ikke misbruges, at man ikke ser partiskhed, som det var været vores opfattelse at Menneskerettighedscenteret har stået for.

Vi synes i øvrigt, som andre talere har været inde på, at det er godt, at man får en samlet enhed, der også kan benytte fælles lokaler, fælles kontorer og fælles bibliotek. På den måde kan man spare nogle penge for det offentlige, og det er vigtigt, at man ikke bruger millioner og atter millioner af kroner på det her område, hvor det måske nogle gange kan være svært at se nytten af, at de mange millioner skattekrone bliver brugt på det. Så en mere effektiv struktur ser vi gerne, og det er det, der er kommet ud af forslaget, og det er den måde, vi skal arbejde videre med de her ting på. Det er helt afgørende for os.

Det har været hævdet, at nedlæggelse af centeret i den form, vi kender det i dag, ville være et problem i forhold til andre lande. Jeg tror nok, at den kritik efterhånden er tilbagevist. Vi har bl.a. set en fremtrædende debattør inden for det her område, professor Mads Bryde Andersen, netop pege på problemet, at man har blandet politik

og jura, og at man ikke kan henvise til, hvor det vil være et problem, at man nedlægger centeret i sin nuværende form og laver en ny struktur på det. Vi synes, at Mads Bryde Andersen dér har bidraget til en saglig og kvalificeret debat, som har været vigtig for at få peget på de problemer, vi også ser med hensyn til det center, der eksisterer.

Det er vigtigt, at også DUPI foretager det undersøgelsesarbejde, som bliver foretaget af et institut som dét. Dansk Udenrigspolitisk Institut er igennem tiden kommet med vigtige rapporter, som har dannet grundlag for vigtige debatter. Vi husker vel alle sammen rapporten om FN's fremtid, den måde FN er struktureret på, kan det gøres bedre, kan det gøres anderledes. Det har DUPI medvirket til at beskrive. Vi husker vel også det mest kendte projekt, som er kommet fra DUPI, Thulerapporten, som på afgørende vis afdækkede vigtige perspektiver.

Så vi ser i Dansk Folkeparti meget gerne, at det arbejde fortsætter, og at man går i dybden med vigtige projekter, som ikke alene Folketinget, men også offentligheden jo kan have en interesse i bliver belyst. Der er i øjeblikket et arbejde i gang, som selvfølgelig skal fortsætte i samme spor som hidtil.

Vi kan konstatere, at der er kommet nogle hørings svar, som det er klart at vi under udvalgsarbejdet må se nøjere på. Der vil vi selvfølgelig bede regeringen om at kommentere, hvordan strukturen kan være fremover. Men vi synes i hvert fald, at man skal lave den struktur, der er forelagt i det forslag nu, og så lad os om en periode se, om det måske skal ændres, om der måske skal ændringer til. Men for øjeblikket er det den rigtige form, og det er vigtigt, at et sådant forslag bliver gennemført.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jeppe Kofod for en kort bemærkning og fru Margrete Auken og hr. Lars Kramer Mikkelsen.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Når man hører hr. Peter Skaarup fra Dansk Folkeparti, bliver man faktisk i tvivl om, hvorvidt vi taler om det samme lovforslag, der er til behandling i dag. Det er det første.

Det næste er selvfølgelig, at man igen hører Dansk Folkeparti gå ind og problematisere, at Det Danske Center for Menneskerettigheder passer det, de er sat i verden for. Det synes jeg er

mærkværdigt at vi skal bruge tid på her i dag, når der ligger sådan et vigtigt lovforslag.

Jeg hørte hr. Peter Skaarup sige, at Det Danske Center for Menneskerettigheder har kritiseret enhver stramning, der er foretaget af udlændingelovgivningen. Det sagde hr. Peter Skaarup i ordførertalen. Jeg vil gerne bede hr. Peter Skaarup dokumentere det, han siger her. Det er utrolig vigtigt, når man kommer med sådan en anklage over for et center, der i øvrigt har været velfungerende, at man også kan dokumentere det. Det håber jeg hr. Peter Skaarup vil gøre nu. Hvis han ikke kan gøre det nu, må han jo gøre det senere, men det er en udtalelse, som man må stå til regnskab for, når man siger det fra Folketingets talerstol.

Kl. 12.30

Endelig kan vi have forskelligt syn på FN's børnekonvention. I Socialdemokratiet mener vi, at det er vigtigt, at man har FN's børnekonvention, og også – hvis der er ting, der kan være i strid med denne konvention – at det selvfølgelig bliver påpeget. Det er jo det, centeret er sat i verden for. Så man ved, at der er nogle ting her, der måske er på kanten af FN's børnekonvention, det er klart. Det skal man da sige.

Jeg synes, det er meget mærkværdigt det indlæg, som ordføreren havde.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Allerførst lige en bemærkning om Mads Bryde Andersens artikel, som jeg har læst siden hen, og som jeg simpelt hen mener er underlig. Der blev nævnt et fuldstændig vidtløftigt og alt for stort beløb, og der var andre ting i det.

Men jeg synes, han får sin straf nu ved at blive rost så meget af Dansk Folkeparti, så jeg vil ikke gøre mere ud af det. Den kan han koge på selv et andet sted, Mads Bryde Andersen mener jeg.

Så vil jeg godt i forlængelse af hr. Jeppe Kofods indlæg spørge, om hr. Peter Skaarup har læst forslaget og har læst Parisprincipperne. Det er jo ikke så ringe, trods alt; vi kan være kritiske over for det, men så ringe er forslaget jo heller ikke, som hr. Peter Skaarup gør det til.

Det fremgår jo tydeligt, at man vil følge Parisprincipperne, og ifølge Parisprincipperne er det dette centers – eller hvad det kommer til at hedde – helt klare opgave at være smagsdommer og ekspert for nu at bruge det udtryk. De skal ind og give retningslinjer. De skal gennemgå, om både eksisterende og fremsatte love nu lever op

til de her krav. De skal komme med forslag til, hvordan man kan forbedre det.

Nu lyser den røde lampe, så jeg vil nøjes med at henvise til side 13 i forslaget, og i den spalte, der er på dansk, står det så tydeligt.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Lars Kramer Mikkelsen for en kort bemærkning til hr. Skaarup.

(Kort bemærkning).

Lars Kramer Mikkelsen (S):

Ja, det skal det sandelig også nok blive.

Det er sådan set meget rart at nå her til strengen. I går, kan jeg huske, blev jeg skældt ud for at inddrage det her element i debatten. Vi har læst om det her i avisen, og der er gået en måned, hvor vi sådan set ikke rigtig har kunnet finde ud af, hvad det handlede om. Nu er det så blevet muligt, men så kan vi også se, at hr. Peter Skaarup egentlig heller ikke helt har fanget, hvad det går ud på.

Det er i hvert fald sådan, at holdningen er en anden hos Dansk Folkeparti end hos dem, de har indgået forlig med, så regeringens parlamentariske grundlag er ikke enig med regeringen, og det er jo en interessant situation.

Det er vanskeligt at forstå. Det er også vanskeligt for befolkningen at forstå, at hr. Peter Skaarup kan stå på talerstolen og fortælle, hvad det her lovforslag indeholder. Det øger forvirringen.

Jeg vil godt spørge: Er Dansk Folkepartis bevæggrund for at indgå i det her at hæmme arbejdet for etnisk ligestilling, at hæmme arbejdet for menneskerettigheder i Danmark? Eller er det at styrke arbejdet, som regeringen påstår, de gør? Hvad er Dansk Folkepartis bevæggrund for at indgå aftale med regeringen på det her felt?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg synes, det er karakteristisk for de indlæg, der har været, at rønnebærrene er sure. Der er nogle partier, både SF og Socialdemokratiet, der åbenbart gerne ville have haft indflydelse på det her forslag. Men det har man ikke haft, og nu er man sur.

I stedet for synes jeg, man skulle være konstruktiv, og fru Margrete Auken sagde egentlig, at der da var fornuftige ting i forslaget. Hr. Jeppe Kofod har også været lidt inde på, at der måske er fornuftige initiativer i det. Skulle man så ikke være lidt konstruktiv i stedet for at falde

over en af de ordførere, som har været med til at sørge for, at vi har et relativt fornuftigt forslag på bordet?

Og til hr. Lars Kramer Mikkelsen: Bevæggrundene for, at Dansk Folkeparti har været med til at udarbejde det her forslag sammen med regeringen, er da ganske klart, at vi har villet sætte en stopper for den politisering, som vi har set.

Jeg behøver ikke at komme med yderligere dokumentation, jeg kan bare sige, at centerets afgående direktør, Morten Kjærum, gang på gang, når en journalist har stukket mikrofonen frem, har været klar til at kritisere det ene forslag om stramninger på udlændingeområdet efter det andet. Nogle gange har det været på en måde, som har stødt mange mennesker, på en måde så man har tænkt: Er det her videnskab, eller er det politik?

Vores opfattelse i Dansk Folkeparti, og en af bevæggrundene til, at vi har ønsket den her løsning, er, at Morten Kjærum og det center har været agerende i politik, og så skal man jo melde sig ind i Det Radikale Venstre eller SF eller Socialdemokratiet. Det har ikke været videnskab, og det har vi påpeget, og derfor er vi tilfredse med den udformning, forslaget har fået.

Kl. 12.35

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

De næste tre korte bemærkninger: Hr. Søren Søndergaard, fru Margrete Auken og hr. Jeppe Kofod. Hr. Lars Kramer Mikkelsen kommer i en senere omgang.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det er jo noget klynk. Jeg var lige ved få tårer i øjnene, da jeg hørte hr. Skaarup sige, hvordan folk kastede sig over ham, bare fordi han stod her og forsvarede et fornuftigt forslag.

Hr. Skaarup sagde, at Det Danske Center for Menneskerettigheder har fordømt enhver stramning af udlændingeloven. Herefter er der to muligheder, nemlig enten at hr. Skaarup siger: Ja, det sagde jeg, det står jeg ved, og det skal jeg nok dokumentere her efter mødet. Eller at hr. Skaarup siger: Hov, det var en svips, der kom jeg lidt for langt ud. Det er måske ikke ligefrem enhver stramning af udlændingeloven, der er blevet fordømt af Det Danske Center for Menneskerettigheder.

Der er de to muligheder, og i stedet for at stå og klynke, så vi sidder i vand til op over knæ-

ne, burde hr. Skaarup svare på spørgsmålet, og så burde hr. Skaarup svare på endnu et meget enkelt spørgsmål: Hvordan sætter forslaget en stopper for politisering? Hvordan sætter dette forslag helt præcis en stopper for, at en centerdirektør eller en direktør med den funktion, som hr. Morten Kjærum har haft, kan udtale sig, som hr. Morten Kjærum har udtalt sig? Hvordan præcis?

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Nu er vi jo ikke forvante med, at hr. Peter Skaarup lader sig anfægte af, at tingene bliver dokumenteret lige op i synet på ham. Det plejer ikke at genere ham, han fortsætter uførtrodt, uden at noget har flyttet noget som helst. Det virker en gang imellem udmattende, hvis man tror, man kan diskutere med hr. Skaarup, for det er som at diskutere med et bornholmerur.

Jeg vil alligevel prøve igen. Lad os nu forudsætte, at hr. Skaarup har læst forslaget, vil han så ikke – jeg kan spørge i forlængelse af hr. Søren Søndergaard, så man kan tage det som et samlet spørgsmål – forklare, hvordan man kan leve op til følgende sætning, uden at gøre som Det Danske Center for Menneskerettigheder hidtil har gjort: «... i den forbindelse skal den nationale institution undersøge de gældende lovbestemmelser og administrative bestemmelser samt lovforslag og forslag, og den skal foretage sådanne indstillinger, som den finder passende med henblik på at sikre, at disse bestemmelser er i overensstemmelse med de grundlæggende principper for menneskerettighederne.»

Det står der, og hvordan skal man kunne leve op til det, uden at gøre sådan som Det Danske Center for Menneskerettigheder har gjort hidtil?

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Det er ikke for at gøre Dansk Folkepartis ordfører ked af det, at vi kommer med de her spørgsmål til ordføreren. Det er bare for at få afklaret nogle ting, og jeg mener rent faktisk, at når man ser på, hvad jeg sagde i min ordførertale, så var det yderst konstruktivt, og det anerkender ordføreren jo også.

Men der er to ting. For det første vil jeg ligesom hr. Søren Søndergaard bede om dokumentation for den udtalelse, som Dansk Folkepartis ordfører fremsagde her, at Det Danske Center for Menneskerettigheder havde kritiseret *enhver*

stramning af udlændingeloven. Sådan et udsagn kræver en dokumentation.

For det andet sagde hr. Peter Skaarup, at med Dansk Folkepartis hjælp var modellen for det nye center blevet god. Jeg har en lidt anden opfattelse. Jeg synes, man kunne gøre det mindre bureaukratisk og spare nogle ressourcer til administration og bruge dem på noget mere fornuftigt, hvis man f.eks. lavede en struktur med to institutter og droppede en tredje bestyrelse, en centerbestyrelse, det ville være meget bedre.

Derfor er jeg ikke enig i, at Dansk Folkeparti har gjort det her bedre. De har snarere gjort det, der skulle være en effektiv institution, værre med hensyn til bureaukrati, i hvert fald som modellen er.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg synes stadig væk, at de tre partier virker lidt klynkende, og at man er ked af, at nogle partier, som man måske ikke sympatiserer så meget med, har haft indflydelse på det her.

Jeg tror faktisk, at der er mange – også socialdemokratiske vælgere – der vil give mig ret, når jeg siger, at centeret i den form, vi kender det i dag, har haft en tendens til – når en journalist eller en organisation har villet tale med det pågældende center omkring vigtige emner inden for udlændingepolitikken – til enhver tid at være klar til at kritisere det, der foregår. Hver gang har det været noget med, at det enten er over kanten, eller også er det på kanten af konventionerne; men det har knebet med dokumentationen.

Kl. 12.40

Alle er altså i dag enige om, at Danmark overholder alle internationale konventioner. Regeringen har sat sig for, at det vil man gøre, så der er ikke noget, der tyder på, at det center har haft ret, men der er noget, der tyder på, at man har politiseret og har været i gang med at politisere i tide og utide. Det er det jeg siger der har været problemet. Det tror jeg i øvrigt også, at de pågældende ordførere udmærket godt er klar over, at det har været det, der har været problemet, og det har skadet Menneskerettighedscenterets sag.

Hvor Menneskerettighedscenteret måske kunne udføre vigtige opgaver og også har gjort det, har det haft en skadelig virkning, at man har udtalt sig i tide og utide på et usagligt, politisk grundlag. Det er jo det, Mads Bryde Ander-

sen bl.a. har peget på foruden en række andre kritikpunkter, som jeg ikke har tid til at komme ind på lige her og nu, men som har været også sagligt vigtige.

Så er der nogle af ordførerne her, der spørger: Hvorfor er Dansk Folkeparti med på det her, for visse ting i forslaget er meget fornuftige? Én af de ting, vi har anset for at være fornuftig, er jo at nedlægge Nævnet for Etnisk Ligestilling, det er en af de ting, der er kommet ud af aftalen.

Vi synes igen her, der har været tale om et politiserende forum, som sagtens kan eksistere, men spørgsmålet er: Skal skatteyderne betale for eksistensen af et politiserende forum, eller skulle man lade nogle af dem, der er interesserede i at have et sådant forum, betale regningen?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Lars Kramer Mikkelsen for en kort bemærkning, og derefter hr. Søren Søndergaard og også hr. Jeppe Kofod.

(Kort bemærkning).

Lars Kramer Mikkelsen (S):

Det er meget interessant, at når vi ønsker at debattere det, det nu er muligt at diskutere, får vi at vide, at rønnebærrene er sure, og at vi ikke har fået indflydelse, og at vi i øvrigt bare er sure over forslaget. Vi er ikke helt tilfredse med forslaget, vores ordfører har glimrende givet udtryk for, hvad vi mener om det.

Men jeg vil godt sige, at sådan som jeg husker det, så ønskede Dansk Folkeparti at få nedlagt Det Danske Center for Menneskerettigheder, det vil vi kunne læse i aviserne. Da man så ikke kunne opnå det i forhandlinger med regeringen, sagde man, at så ville man have noget andet. Så valgte man at pege på Nævnet for Etnisk Ligestilling.

Der har været, og der er fortsat, stor bevågenhed også offentligt og ude omkring i Europa over for det, der er sket i Danmark på det her felt, og det er da ikke så underligt, at menneskerettigheder og etnisk ligestilling og den slags ting optager folk ganske meget også i det danske samfund.

Nu kan jeg forstå på hr. Peter Skaarup, sådan som jeg hørte ham før her fra talerstolen, at hr. Peter Skaarup og Dansk Folkeparti i virkeligheden ønsker at styrke arbejdet for etnisk ligestilling i det danske samfund med det her. Har jeg forstået det korrekt?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Enhedslisten var i opposition og havde ingen indflydelse før valget, og vi er i opposition nu og har heller ingen indflydelse, så vi er fuldstændig lige så glade, som vi altid har været.

Men det skal jo ikke forhindre hr. Skaarup i at svare på spørgsmålene. To enkle spørgsmål. Hr. Skaarup sagde, at Det Danske Center for Menneskerettigheder har fordømt enhver stramning af udlændingeloven. Vil hr. Peter Skaarup stå ved den udtalelse, eller vil han dementere den?

For det andet: Hr. Skaarup sagde, at det her forslag ville sætte en stopper for den politisering, som bl.a. hr. Morten Kjærum åbenbart havde gjort sig skyld i ifølge hr. Peter Skaarup. Spørgsmålet er meget enkelt: Konkret i hvilken paragraf står det, at det vil blive forhindret fremover, eller hvordan vil det her forslag forhindre det fremover?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Og så er det hr. Jeppe Kofod for sin tredje og dermed sidste korte bemærkning til hr. Peter Skaarup.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg tager ordet med fare for endnu engang at blive kaldt klynkende, men jeg synes bestemt ikke, at man er klynkende, fordi man stiller nogle relevante spørgsmål til den her sag, som vi behandler for øjeblikket her i Folketinget. Det må vel være tilladt, og jeg er bestemt ikke sur eller noget. Jeg prøver at være konstruktiv og forstå, hvad Dansk Folkeparti mener, og hvordan de vil bidrage til behandlingen af det her lovforslag.

For det første ville det være rart, hvis vi kunne få svar på hr. Søren Søndergaards spørgsmål, for det er vigtigt.

Det andet er selvfølgelig, at hr. Peter Skaarup sagde for et øjeblik siden, at Danmark inklusive regeringen er enige i, at man skal overholde alle internationale konventioner. Jeg vil bare spørge: Er Dansk Folkeparti også enig i det? Er det ikke bare Danmark og regeringen, men også Dansk Folkeparti, der er enig i, at man skal overholde alle internationale konventioner? Det er et vigtigt spørgsmål.

I den sammenhæng vil jeg også spørge, om Dansk Folkeparti er enig i alle Parisprincipperne, som jo er vedlagt lovforslaget? Det er meget vigtigt at få at vide, for hvis Dansk Folkeparti er

det, jamen så er der jo ikke så meget mere at diskutere.

Kl. 12.45

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg synes nok, debatten begynder at køre lidt i ring.

Der har været et par spørgsmål om de internationale konventioner, og selvfølgelig vil alle her i Folketinget overholde de internationale konventioner, bare rolig. Det tror jeg at alle folketingsmedlemmer vil.

Hr. Søren Søndergaard spørger, hvordan vi sætter en stopper for politiseringen. Jeg tror, at alene den debat, der har været om det forum, vil gøre, at en ny direktør og talspersonerne for et center i den form, vi ser det, fremover vil være opmærksomme på, at man ikke skal politisere. Der bliver jo et helt nyt grundlag for centeret.

Der har været en kritik af den forskningsmæssige indsats, hvor man fra en række eksperter side har ment, at ikke forskningen, men politiseringen har været i højsædet. Derfor er det en ny stil, der kommer, det kan ikke undgås, så jeg er meget fortrøstningsfuld, når jeg ser på den struktur, der kommer.

Med hensyn til enhver stramning: Jeg tror, at hr. Søren Søndergaard vil give mig ret i, at når vi ser, hvad der er kommet af udtalelser fra centerdirektøren, har det aldrig været »jamen det her det er i orden, den stramning kan vi godt lave« eller »denne stramning er egentlig rimelig, fordi vi også skal beskytte danske statsborgeres menneskerettigheder: Danske pensionister, der har brug for hjemmehjælp, danskere, der skal på sygehus og ikke stå på venteliste«. Jeg synes, der har været en skævvridning i den måde, centeret har ageret på, det er det, vi har gjort opmærksom på. Vi har fået indflydelse, og vi sørger nu for, at Centeret for Etnisk Ligestilling bliver nedlagt som et led i aftalen.

Så skal jeg svare hr. Lars Kramer Mikkelsen, at vi ønsker ikke at opprioritere den etniske ligestilling ved hjælp af lovinitiativer. Vi mener – og det tror jeg egentlig også de selv synes – at personer af anden etnisk oprindelse end dansk har det allerbedst ved på deres egen vis at tilkæmpe sig en arbejdsplads, et skrivebord, et sted, hvor de kan blive integreret i det danske samfund. Det skal ikke være en etnisk ligestillingspolitik, som man har i mange kommuner, hvor man siger, at en vis procentdel af medarbejderne skal være af anden etnisk oprindelse end dansk.

Også hr. Lars Kramer Mikkelsen må kunne forstå, at det er ikke ved lovgivning, det er ved frivillighed, man skal gennemføre det.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Jann Sjursen for en kort bemærkning og derefter hr. Lars Kramer Mikkelsen.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Det kan godt være, at hr. Peter Skaarup synes, at debatten er ved at køre i ring, men det er den sådan set kun af én grund, og det er, at hr. Peter Skaarup ikke svarer på de spørgsmål, der bliver stillet. Det er derfor, debatten kører i ring.

Jeg synes, det vil være interessant at få præcise svar – vel at mærke præcise svar – på det, som også hr. Søren Søndergaard tidligere har spurgt hr. Peter Skaarup om over et par omgange, nemlig for det første: Vil hr. Peter Skaarup dokumentere sin nu også senest gentagne påstand om, at Det Danske Center for Menneskerettigheder, specielt direktøren, skulle have været imod enhver stramning på udlændingeområdet?

For det andet: Vil hr. Peter Skaarup helt præcist fortælle os, hvad det er i lovforslaget, der gør, at det nye Institut for Menneskerettigheder ikke kan politisere, sådan som hr. Peter Skaarup har så meget imod? De to svar skylder hr. Peter Skaarup os i debatten i dag.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Lars Kramer Mikkelsen for sin tredje og sidste korte bemærkning til hr. Skaarup.

(Kort bemærkning).

Lars Kramer Mikkelsen (S):

Jeg kunne forstå på hr. Peter Skaarup, at han ikke kunne forstå, at debatten kørte i ring, men det har vi jo allerede hørt forklaringen på. Det er, fordi der ikke bliver svaret på spørgsmålene.

Jeg vil godt indrømme, at jeg egentlig ikke havde forventet at få de svar, jeg søgte efter, for det får man sjældent. Men hr. Peter Skaarup siger, at Dansk Center for Menneskerettigheder har skadet sig selv, og at det egentlig er derfor, man ville hjælpe til med at få det lukket. Man vil styrke arbejdet, kunne jeg forstå, ved at nedlægge det center, og det må jo så blive hr. Peter Skaarups arbejde at forklare, hvordan den løsning kan gøre det.

At arbejde for menneskerettigheder er sådan set i orden, hvis det er danske statsborgere, man

sikrer menneskerettigheder, men ikke mennesker, som kommer hertil, fordi de er i nød, og det er heller ikke rigtig til at forstå. Men jeg vil godt bede hr. Peter Skaarup om at svare præcist på følgende: Er han enig i, at de centre, nævn osv. er blevet oprettet, fordi Danmark har syntes, at det var godt at have dem, men i øvrigt også, fordi internationale konventioner tilsiger os at oprette den slags ting og følge og overvåge arbejdet?

Kl. 12.50

Det er nemt at forstå, hvad Dansk Folkepartis rolle er. Det har været svært for os andre at forstå, hvad V og K's rolle er, men det er jo blevet meget åbenbart med denne debat, hvad rollen har været.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Man skal nok prøve at høre efter, når der bliver svaret på de spørgsmål, man stiller, i stedet for at gentage de samme spørgsmål. Men vi kan godt prøve at tage det en gang til, det er helt klart.

Hr. Sjursen spørger, om jeg vil dokumentere udsagnene om, at Menneskerettighedscenteret i den form, vi kender i dag, har brokket sig over en række af de stramninger, der er kommet, og også over de udsagn, der har været om ønsker om stramninger. Jeg synes ikke, det er min opgave at vejlede hr. Jann Sjursen i, hvordan man læser aviser, men hr. Jann Sjursen kan gå op til sin avisshylde og tage aviser fra de seneste 2, 3, 4 år. I den danske udlændingedebat findes der gentagne kritikpunkter fra Menneskerettighedscenteret, hvor nogle måske har været fremført ud fra en saglig vurdering, men efter vores opfattelse har langt hovedparten af indlæggene i debatten været et rent ekko af SF og Enhedslisten og også Socialdemokratiet, som jo ikke har villet være med til nogen stramninger.

Der har ikke på noget tidspunkt været tale om, at Danmark har brudt nogen som helst internationale konventioner. Men hver gang, man har debatteret det, har Menneskerettighedscenteret alligevel ment, der har været brud på internationale konventioner, det har været på kanten, osv. osv.

Hr. Jann Sjursen spørger også: Hvornår stopper vi denne politisering? Jamen det gør vi da efter den debat, vi har haft, og med det lovforslag, der er fremsat. Det er da et stop for den uheldige politisering, vi har set, og som mange mennesker ikke ønsker at betale skatte kroner til.

Man er velkommen til at politisere alt det, man vil, men så skal man melde sig ind i et politisk parti, og kontingentet skal man selv betale. Det skal ikke være sådan, at skatteyderne betaler til propaganda, som ikke har noget med forskning at gøre.

Hr. Lars Kramer Mikkelsen bliver ved med at sige, at vi nu vil styrke arbejdet. Jeg synes ikke, jeg har sagt, at vi vil styrke arbejdet for etnisk ligestilling, så er det i hvert fald forkert hørt af hr. Lars Kramer. Det, jeg har sagt, er, at som et led i aftalen fortsætter DUPI's arbejde, bare i et andet regi, og jeg har fremhævet en række af de projekter, DUPI har stået for, og som har været gode. Det arbejde skal selvfølgelig køre videre, så vi kan få belyst bl.a. danmarkshistorien.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg må i denne omgang nøjes med at konstatere, at hr. Peter Skaarup ikke *kan* dokumentere, at Centeret for Menneskerettigheder har fordømt enhver stramning af udlændingeloven.

Jeg fik det svar fra hr. Peter Skaarup, at han henviste til avisartikler, som jeg selv kunne undersøge, osv. – det kan jeg selvfølgelig gøre – hvor man havde fordømt en lang række af de stramninger, som blev foreslået under den tidligere regering. Der er en lille forskel i ordvalget, som har stor betydning, også for den debat, vi har her. Det er ikke ligegyldigt, om man taler om *en lang række* af de stramninger, som er blevet foreslået, eller *enhver* stramning, og det er derfor, at nogle af os bliver lidt knotne, for at sige det mildt, når hr. Peter Skaarup har en så lemfældig omgang med sin dokumentation og sit ordvalg, som debatten i dag har vist.

Lad mig så stille hr. Peter Skaarup et spørgsmål, som han ikke har besvaret tidligere, og det er, om Dansk Folkeparti er enig i de såkaldte Parisprincipper, som lovforslaget bygger på. Det spørgsmål er heller ikke blevet besvaret i debatten.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Peter Skaarup, og så er der noget, der tyder på, at vi kommer videre i ordførerrækken med fru Pia Christmas-Møller.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Vi kunne jo fortsætte det meste af dagen med det her.

Som sagt synes jeg ikke, det er min opgave at hjælpe hr. Jann Sjursen med at læse aviser. Jeg går ud fra, at hr. Jann Sjursen læser aviser hver dag, ligesom vi andre gør, og her har man jo kunnet læse gennem de seneste år, at Menneskerettighedscenteret gang på gang har udtalt sig på en måde, der er blevet betragtet som partisk. Kritikerne af det har i forbindelse med den løsning, der er fundet, og det lovforslag, vi behandler i dag, netop nævnt, at formålet med centeret bl.a. har været, at man skulle være upartisk, og det har været det, der har været problemet: man har netop ikke været upartisk. Det, vi sikrer nu, er forhåbentlig, at centeret bliver reelt upartisk og laver den forskning, som bl.a. Mads Bryde Andersen har gjort opmærksom på, man ud fra et juridisk grundlag ikke har lavet.

Kl. 12.55

Så spørger hr. Jann Sjursen om Parisprincipperne og menneskerettighedskonventionen. Jeg har hele tiden sagt, at der er ikke nogen her i Folketinget, der ikke overholder internationale konventioner. Det kan være, at vi på et tidspunkt siger, at nogle konventioner er forældede, og at de skal ændres, men som det er i dag, er konventionerne, som de er, og Danmark har tilsluttet sig dem. Det tror jeg alle medlemmer af Folketinget er enige i.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Niels Helveg Petersen for en kort bemærkning, og hr. Jann Sjursen har ret til en tredje og sidste kort bemærkning, og det ønsker han, kan jeg se.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg har haft den fornøjelse i en temmelig lang periode at være udenrigsminister for Danmark og dermed også haft mulighed for at tale om menneskerettigheder med mange repræsentanter for mange forskellige stater, herunder absolut mange stater, hvis forhold til menneskerettighederne var tvivlsomt.

Det er fælles for dem alle sammen, når man diskuterer menneskerettigheder, at de siger nøjagtig det samme som hr. Peter Skaarup. Alle diktatorer, alle, der krænker menneskerettigheder, siger det, hr. Peter Skaarup siger: Jamen vi har såmænd ikke noget mod menneskerettigheder, men menneskerettighedsorganisationer politiserer. Ja, det gør de, fordi menneskerettigheder drejer sig om at begrænse magthavernes indflydelse og magt over det enkelte menneske,

og derfor vil det for en diktator at se altid være en politisering. Det er nøjagtig den samme argumentation.

Da det skal ende med et spørgsmål, vil jeg gerne spørge hr. Peter Skaarup: Synes hr. Peter Skaarup, at det er en klædelig argumentation? Er han glad for at være i det selskab?

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Hr. Peter Skaarup bedyrede, at man selvfølgelig skal overholde internationale konventioner og lovgivning osv. Det ville svare til, at jeg spurgte, om hr. Peter Skaarup og Dansk Folkeparti f.eks. ikke vil overholde gældende lov. Jeg vil gå ud fra, at man ville bekræfte, at det vil man gøre, uanset om man i øvrigt måske ikke var enig i al den lovgivning.

Det var lige præcis det, jeg sidst spurgte hr. Peter Skaarup om: Er Dansk Folkeparti enig i Parisprincipperne? Ja eller nej? Det spørgsmål kan besvares meget klart og kort, men det er ikke blevet besvaret endnu, heller ikke med det svar, jeg fik før.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Hr. Niels Helveg Petersen var inde på diktatorer, og jeg kan altså ikke gøre for, at hr. Niels Helveg Petersen kan se, at nogle argumenter, som er brugt af en eller anden diktator, skulle være de samme, som vi bruger her fra Folketingets talerstol i dag. Det kan jeg altså ikke gøre for.

Jeg tror heller ikke, hr. Niels Helveg Petersen nødvendigvis var enig i Sovjetunionens politik, da Sovjet eksisterede. Men alligevel delte Det Radikale Venstre argumenter med Sovjetunionen, da man kritiserede, at der blev placeret skibe, som muligvis havde atomvåben om bord, i Danmark, og på den måde kan vi jo blive ved. Fordi man har fælles synspunkter på et område eller har en fælles måde at argumentere på, behøver man altså ikke at være enig med diktatorer eller lignende.

Når det gælder hr. Jann Sjørnsens spørgsmål, synes jeg, jeg har besvaret det. Vi er enige i de principper, vi støtter menneskerettighedskonventionen, og vi støtter de konventioner, Danmark er omfattet af. Men hr. Jann Sjørnsen er velkommen til at spørge om det samme igen.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Søren Søndergaard, og det er den tredje og sidste korte bemærkning til hr. Skaarup.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det er jo interessant at konstatere, hvordan hr. Skaarup ved at ændre sit udsagn her fra Folketingets talerstol går væk fra noget, som er en fuldstændig oplagt løgn, nemlig at Det Danske Center for Menneskerettigheder i alle de høringsvar, der er givet om stramninger af udlændingeloven, har sagt, at det kunne man ikke anbefale, og det var man imod, og går over til at sige »en række«. En række kan jo defineres, ikke sandt? Det kan være 10 pct., eller det kan være 20 pct., og på den måde er hr. Skaarup selvfølgelig kommet fra løgnens område til sandhedens område. O.k., det kan vi jo så være tilfredse med.

Men jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Skaarup: Hvordan kan man være upartisk i et høringsvar, som er bestilt med det formål at give svar på, om en given lov er i overensstemmelse med internationale konventioner? Hvordan kan man være upartisk her? Formålet med at indkalde et høringsvar for at få at vide, om en lov er i overensstemmelse med international lovgivning, er vel at få et svar, der eller hedder ja, eller et svar, der hedder nej, og hvordan kan et ja eller et nej være upartisk?

Kl. 13.00

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Altså det, vi beder en række parter om, bl.a. Menneskerettighedscenteret, er jo i forbindelse med en høringsproces at vurdere, om de kan se nogen juridiske problemer i et forslag i forhold til en konvention.

Der er det, vi har sagt, at vi har opfattet Menneskerettighedscenteret i den form, vi kender det i dag, som nogen der, som ud over den jura, der ligger i det, gang på gang har været god for en bemærkning, der har været politisk, og hvor man målrettet har forsøgt at påvirke bl.a. den danske udlændingebat i en retning af, at man ikke vil have stramninger.

Da er det, at jeg har efterlyst, at man også fra andre parter end Dansk Folkeparti og nu også regeringen, som er med i det her forslag, har villet tage hånd om den problemstilling, har villet rejse nogle debatter om rimeligheden af, at skat-

teyderne skal bruge penge på et center, der har været så politiserende.

Så vil jeg sige, at de yderligere bemærkninger, hr. Søren Søndergaard kommer med, jo er det rene pindehuggeri, som vi kan bruge Folketingets tid i flere døgn på at diskutere, men sagen er bare, at nu får vi en god lov, som må til at virke, og nu må vi videre i stedet for det surmuleri, som jeg synes, venstrefløjen kommer med.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Margrete Auken for en kort bemærkning. Den tredje og sidste til hr. Skaarup. Vi har orden i bogholderiet her.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Da det jo ikke er lige meget, hvad man siger fra Folketingets talerstol, er det faktisk ret skandaløst, at Dansk Folkepartis ordfører bliver ved med at beskyldte mennesker, der ikke har mulighed for at forsvare sig, for ikke at gøre deres arbejde på den korrekte og vederhæftige måde. Og derfor bør hr. Peter Skaarup dokumentere, hvor Det Danske Center for Menneskerettigheder har tilføjet bemærkninger, der ikke var i overensstemmelse med de krav, der var stillet.

Hr. Peter Skaarup har ikke dokumenteret det; hr. Peter Skaarup har opført sig skandaløst, og det burde være påtalt, at hr. Peter Skaarup vedvarende sviner andre til, der ikke har en chance for at forsvare sig, og derved bringer ikke alene sig selv, men også Folketinget i miskredit ved at omtale andre mennesker på den måde.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Peter Skaarup ønsker ikke ordet. Så går vi videre i ordførerrækken.

Pia Christmas-Møller (KF):

I Det Konservative Folkeparti ser vi et stærkt fremadrettet perspektiv i ideen om at skabe et nyt, slagkraftigt center for internationale studier og menneskerettigheder.

I et land på Danmarks størrelse er der behov for at sikre nogle stærke faglige miljøer, hvor forskningsindsatsen kan drage nytte af en synergieffekt. Ved at sammenlægge Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Dansk Center for Holocaust- og Folkebrudsstudier, Center for Freds- og Konfliktforskning og Det Danske Center for Menneskerettigheder til én institution får man netop denne ef-

ektiviseringsgevinst, som samtidig kan styrke forskningen.

Det nye Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder bliver en selvejende og uafhængig institution og kommer til at bestå af to institutter: Institut for Internationale Studier og Institut for Menneskerettigheder med hver deres bestyrelse og hver deres direktør.

Når fem institutioner med fem direktørstillinger omstruktureres på en måde, hvor der fremover kun bliver behov for tre direktører, er det kun naturligt, at stillingerne opslås. Det afgørende er, at uafhængigheden sikres ved, at det alene er den uafhængige bestyrelse, der træffer beslutning om personsøgsmål. Og det er det, der sker.

Kontinuitet og identitet sikres gennem en overgangsordning, der sikrer, at den nuværende bestyrelse i Det Danske Center for Menneskerettigheder fortsætter deres arbejde i den valgperiode, de er valgt for.

I forbindelse med regeringens udspil tager man også højde for EU's ligebehandlingsdirektiv, som lægger op til, at ligebehandling uanset race eller etnisk oprindelse kan varetages af en institution, der beskæftiger sig med beskyttelse af menneskerettighederne. Lovforslag herom kommer i den nye folketingsssamling på baggrund af Eva Smidt-udvalgets arbejde.

Alt i alt er der altså lagt op til en løsning, der imødekommer formålet, og som lever op til FN-resolutionen fra 1993. Løsningen dokumenterer, hvad vi hele tiden har sagt fra konservativ side, nemlig at Danmark naturligvis fortsat vil leve op til internationale aftaler, og at vi naturligvis vil respektere Parisprincipperne fuldt ud ved, at der bliver tale om uafhængighed, for så vidt angår menneskerettighedsfunktionen. Det står tilbage sammen med en løsning, der styrker den udenrigspolitiske forskning.

KL 13.05

Vi kan anbefale forslaget, men vil dog gerne leve op til det ønske, som Socialdemokratiet annoncerede her fra talerstolen, nemlig et grundigt udvalgsarbejde, hvor vi kan kigge på høringsvarene og de tekniske detaljer.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg skal indlede med at sige tak til De Konservatives ordfører for den imødekommenhed, der er over for de konstruktive indvendinger, vi har mod lovforslaget.

Jeg vil i den sammenhæng spørge til hørings-svarene, der ligger dels fra Det Udenrigspoliti-ske Selskab, dels fra de fire centerdirektører, der jo klart peger på, at det lovforslag, der er frem-sat, er unødigt bureaukratisk i sin form. Man kunne snildt fjerne det led, der hedder centerbe-styrelsen og centerdirektøren, samt to institutter og dermed spare mange penge på det admini-strative og bruge dem til noget mere fornuftigt.

Jeg vil bare høre, om det er noget af det, Det Konservative Folkeparti vil gå med ind og sam-arbejde med øvrige partier om, for det kunne være noget af det, der kunne være med til at styrke den her lovgivning.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg vil tilslutte mig hr. Jeppe Kofods både ros og tak og føje til, at det jo ikke bare er de høringsin-stanser, som hr. Jeppe Kofod nævner. Dansk Forskningsråd har faktisk også en meget vigtig pointe i, at der i øjeblikket pågår et udrednings-arbejde, som forventes færdigt 1. maj, om hele sektorforskningen. Og der er et eller andet gro-tesk ved, at vi sidder og bygger en stor institu-tion op, uden at det arbejde, der bliver lavet, bli-ver inddraget.

Jeg kunne ikke drømme om at mistænke hverken fru Pia Christmas-Møller eller uden-rigsministeren for at have noget imod at høre, hvad kyndige folk har at sige, for man har trods alt for meget ordentlig selvfølelse til, at man sy-nes, det er fornærmende at få kyndige folk på banen. Det ved jeg.

Det er altså i tillid til den respekt, at jeg spør-ger, om man også godt lige vil have i beredskab – kan man kalde det – til at høre, hvad der måtte blive sagt fra Forskningsrådets side om denne her institution.

(Kort bemærkning).

Lars Kramer Mikkelsen (S):

Med risiko for at blive skældt ud af den konser-vative ordfører, som jeg blev det af Dansk Folke-partis ordfører, for at rønnebærrene skulle være sure, at vi blot var sure osv., når vi ønskede at diskutere det her forslag, nu hvor der endelig er mulighed for det i Folketingssalen, vil jeg godt spørge den konservative ordfører, om jeg for-stod det rigtigt, nemlig at man med det her for-slag ønskede at styrke arbejdet for etnisk lige-stilling og arbejdet for menneskerettighederne også i Danmark.

Det vil jo være fuldstændig i strid med, hvad Dansk Folkeparti sagde fra talerstolen, og dem har man jo indgået en aftale med, da det er det parlamentariske grundlag for regeringen.

Har jeg forstået det er rigtigt? Var det det, den konservative ordfører sagde her fra talerstolen var sigtet med forslaget?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Til hr. Lars Kramer Mikkelsen: Jeg kan forsikre hr. Lars Kramer Mikkelsen, Socialdemokratiet og Folketinget om, at hensynet til menneskeret-tighederne, respekten for menneskerettigheder-ne nationalt og internationalt er et kernepunkt for Det Konservative Folkeparti. Sådan er det. Og vi mener faktisk, at det forslag, der ligger på bordet her, vil styrke indsatsen på området.

Til hr. Jeppe Kofod: Vi vil meget gerne gå ind i et konstruktivt udvalgsarbejde. Jeg vil dog ad-vare en lille smule imod forestillinger om, at man kan bryde den fremlagte konstruktion fuld-stændig op, for så vil der jo ikke længere være sammenhæng i det nye center. Lad os kigge på de forskellige høringssvar og lad os få en or-dentlig teknisk diskussion i udvalget. Det er jeg åben over for. Men jeg giver ikke tilsagn om her fra talerstolen, at vi nu vil bryde hele konstruk-tionen op. Det mener vi faktisk ikke at der er be-hov for, heller ikke henset til den forudgående politiske proces, som ingen ønsker at få gentaget.

Til fru Margrete Auken: Vi vil også gerne høre på, hvad Forskningsrådet måtte komme med, og jeg mener, at der er mulighed for det rent tids-mæssigt. Vi har allerede nu fået en række hø-ringssvar. Lad os kigge på dem og lad os se, hvad der kan tages højde for. Men grundlæg-gende mener jeg, at lovforslaget, som det ligger, faktisk imødekommer de overordnede hensyn, som ikke bare regeringen, men også Det Konser-vative Folkeparti gerne ser imødekommet.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det fru Margrete Auken som ordfører.

Margrete Auken (SF):

Indtil videre kan vi så sige, at det går jo meget godt. Der er sådan fornuftig fremdrift i det. Og jeg vil da godt starte med at deltage i den almin-delige glæde først og fremmest over, at det dog er lykkedes at opretholde Det Danske Center for Menneskerettigheder i nogenlunde acceptabel

form og det er lykkedes at få slået fast, at Parisprincipperne skal gælde.

Kl. 13.10

Men så yndigt er det jo altså heller ikke alt sammen. Jeg vil godt læse op fra høringssvaret fra Det Udenrigspolitiske Selskab, hvor der i det første punkt står:

»Rigtig dårlig idé at inkludere menneskerettighederne. Den går faktisk imod en af hovedpointerne i regeringens egen politik. For man kunne jo spare centerbestyrelsen og centerdirektøren med stab og nøjes med de to institutbestyrelser og institutdirektører, hvis ikke Institut for Menneskerettigheder med djævelens vold og magt skulle passes ind i strukturen.«

Med djævelens vold og magt står der, og så kigger vi os jo omkring og spørger: Hvem er det nu, der her bliver beskrevet som djævelens vold og magt? Nu skal vi ikke gøre for megen ære af dem, der findes jo folk, man komme til at gøre for megen ære af ved bare at nævne dem, men som »djævelens vold og magt« kan vi godt tage dem med.

Jeg synes, vi skal have i baghovedet, at vi sidder med en konstruktion, som er resultatet af djævelens vold og magt. Men vi kunne nu kigge på det, sådan så vi både kunne berolige djævelen så meget, at han ikke vil myldre rundt om ørerne på os i for stort omfang, og se på, hvad det er for nogle ting, der er af indvendinger, og som er nogenlunde gennemgående i de høringssvar, som vi har set. Og der vil jeg godt nævne tre punkter eller fire, for glæden over centerets uafhængighed og Parisprincippernes overholdelse er bestemt også gennemgående.

Der er altså forundring over konstruktionen, og det bliver sagt mange gange, at den er tung, den er dyr, den er uklar, den er bureaukratisk, den er konfliktskabende, og hvad der nu bliver sagt. Det er et mønster, der går igen hele vejen.

Spørgsmålet er, om man kan lindre på det, uden at man bryder så meget op i det, at den stakkels minister kommer under djævelens vold og magt igen, om det kan lade sig gøre, at vi kan få det til at fungere hensigtsmæssigt. Der er jo altså visse funktioner, som man kan klare med en pedel, som man ikke behøver af have en lønramme 38- eller 40-direktør til at sidde og klare. Jeg synes da, at man skal kigge på, om den mulighed er til stede, og om vi kan få noget til at fungere mere hensigtsmæssigt også ud fra en forskningsvinkel.

Den anden ting, der er gået igen i høringssvarene, er altså, at de har haft for kort tid. Jeg synes,

at det er beklageligt, at man kun giver folk en uge til at svare på noget, der trods alt er så svært.

Der er jo nogle af os, der har noteret os, at de har fået så kort tid, så Center for Freds- og Konfliktforskning ikke engang har haft tid til at skrive på dansk, så de sender deres internationale ting over til os på engelsk. Det er et af de bedste argumenter, jeg har set, for, at de trænger til at komme igennem en eller anden slags bearbejdning, når de sender høringssvar over til Folketinget på engelsk.

Det er så latterligt, så man tænker: Gisp, står det så slemt til hende hos dem? Men de har dog måske ikke haft tid til at skrive det på dansk, det skal jeg så ikke kunne sige. Det er så helt tydeligt, at det ikke er meningen, at det skal tages alvorligt, for ting, der forelægges for det danske Folketing, skal selvfølgelig være på dansk. Det er ikke ret svært engelsk, vil jeg sige, men alligevel burde det ikke være sådan.

Men altså hastværket har været voldsomt, og jeg er glad for den konservative ordførers tilsagn om, at vi i hvert fald ikke vil jage det igen, som det sker med en række andre forslag i øjeblikket.

Det sidste punkt, der går igen i kritikken, som er tung, og som for SF er meget alvorlig, er jo altså det, man gør ved Nævnet for Etnisk Ligestilling.

Vi er med på, at eller andet skulle der betales til djævelens vold og magt dér. Men nu står man med noget, som det er svært at få til at fungere, og vi kommer jo til at bygge det op igen, medmindre man kan lave så mange nykonstruktioner inden for Menneskerettighedscenteret, at ikke bare det danske perspektiv, som ifølge Parisprincipperne skal være stærkere, end det er, men også hele klagefunktionen – det er jo den anden del af det – bliver tydelig.

Det er et svært punkt. Jeg er sikker på, at i hvert fald udenrigsministeren, og jeg tror også den konservative ordfører, er optaget af, at vi få en funktion, der fungerer godt, også i forhold til det klageorgan, som man skal have. Jeg er sikker på, at der ikke fra den side er nogen interesse i at svække ligestillingsaspektet.

Vi står altså med noget, som er uafklaret, og vi vil meget gerne tilsige ministeren vores absolut bedste og mest loyale og kreative og diskrete støtte, hvis man skal finde ud af at få det her til at hænge bedre sammen, sådan at vi ikke står i den tåbelige situation, at først opretter man noget – det har vi så gjort for nogen tid siden – det

fungerer, så nedlægger man det, fordi djævelens vold og magt er på spil, og så bliver man alligevel nødt til at oprette det igen, og det eneste, man kan sige med sikkerhed, er, at det koster altså mange penge.

Kl. 13.15

Niels Helveg Petersen (RV):

Lad mig til indledning slå fast, at Det Danske Center for Menneskerettigheder med et andet navn nu fortsætter som et uafhængigt institut, et uafhængigt nationalt menneskerettighedsinstitut i overensstemmelse med Parisprincipperne, helt og ubeskåret i henseende til arbejdsopgaver og funktion i øvrigt. Helt og ubeskåret fortsætter centeret, ja, centeret bliver nu til og med forankret i en lov frem for som hidtil at være forankret i forslag til folketingsbeslutning og får endda udvidet sit sagsområde.

Hr. Skaarup var så glad for sin indflydelse på lovgivningen, og jeg må sige ganske nøgternt og ment ud fra en helt professionel vurdering, at jeg ikke kan få øje på nogen ændring eller beskæring i Det Danske Center for Menneskerettigheders virkefelt. Jeg kan ikke få øje på hr. Peter Skaarups indflydelse på den grundlæggende konstruktion – og godt for det.

Så langt så godt. Men inden, vi kom hertil, skulle vi jo meget ondt igennem, og jeg må sige, at regeringen fortjener ingen høj stil karakter for behandlingen af sagen. Jeg må også sige, at jeg tror, der har været og fortsat vil være internationale skadevirkninger af den proces, vi har været igennem.

Lad mig så i øvrigt gøre den bemærkning, at jeg i henseende til menneskerettigheder i Dansk Folkeparti kan se to forskellige skoler. Der er skolen hr. Peter Skaarup og hr. Thulesen Dahl, som taler om smagsdommeri, som om spørgsmålet om menneskerettigheder er et spørgsmål om smagsdommeri. Det kan til nød passere, vil jeg sige, hvis man diskuterer, om man skal opretholde Måltidets Hus eller sådan noget, så kunne man jo sige, at det er et spørgsmål om smagsdommeri. Men når det drejer sig om menneskerettigheder, som er individets beskyttelse mod magthavere, så er det jo en utrolig sproglig konstruktion at tale om smagsdommeri. Det er efter min mening helt ved siden af at sammenligne respekten for menneskerettigheder med noget, der har med smagsdommeri at gøre.

Der findes en anden skole i Dansk Folkeparti. Det er den skole, som udgøres af hr. Søren Krarup og hr. Jesper Langballe, som jo tydeligt me-

ner, at menneskerettigheder principielt er roden til meget ondt, er, om jeg så må sige, en principiel filosofisk misforståelse, og at der ud af menneskerettighederne er vokset totalitære systemer i et stort omfang. Jeg kan ikke få øje på det.

Det er de to skoler, der findes, og det har vi da fået nyttigt afklaret i forbindelse med diskussionen af hele dette problemkompleks.

Som sagt kan Det Radikale Venstre støtte forslaget, fordi centeret fortsætter helt ubeskåret, også fordi vi finder det nyttigt, at de øvrige centre får mulighed for at arbejde sammen og skabe et større sammenhængende forskningsmiljø. Det er vi også tilfredse med.

Høringssvarene rejser flere, synes jeg, udmærkede spørgsmål til enkeltheder i lovforslaget. Lad os se på det i udvalget. Også jeg har meget noteret mig de fire centerdirektørers, synes jeg, udmærkede påvisning af, at den konstruktion, man vælger her med den overordnede centerbestyrelse, er unødigt bureaukratisk og kostbar. Lad os se på det. Jeg synes også, det er helt rimeligt og rigtigt at afvente, hvad forskningsrådene rapporterer omkring den 1. maj, før vi gør forslaget færdigt.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Søren Søndergaard som ordfører.

Kl. 13.20

Søren Søndergaard (EL):

Der er jo tale om en ændring, som er ret omfattende, af den måde, tingene har været organiseret på tidligere. Der er også tale om en ændring, som vækker en stor debat om, hvad der egentlig er konsekvensen af ændringen, om det udelukkende drejer sig om form, eller om det også drejer sig om indhold.

Alene derfor mener jeg, det som udgangspunkt er utrolig beklageligt, at det har skullet gå så hurtigt, at mange af dem, der er høringsberettiget til det her, selv må skrive, at deres høringsvar ikke er uddybende. Det kan jo ikke andet end efterlade det her indtryk af, at det ikke bliver behandlet så godt, som det kunne.

Så kan man jo spørge, hvorfor vi så står i den situation, og det gør vi jo på grund af den tragiske forhistorie, som vi alle sammen kender, som også har været nævnt: en statsminister, som havde et behov for at vise handlekraft mod smagsdommeri, overflødige råd og nævn, et Dansk Folkeparti, som havde et behov for at føre kampagne mod Det Danske Center for Menneskerettigheder og mod andre, som tog sig

af at forsvare Danmarks tilslutning til internationale konventioner.

Resultatet blev så denne her meget uskønne proces, som naturligvis har haft skadelige virkninger med hensyn til, hvordan man opfatter Danmark i udlandet, men det synes jeg i virkeligheden ikke er det værste af det. Det har jeg også sagt før. Det kan man se på, som man vil. Det allerværste er, at det har haft skadelige virkninger i udlandet i den forstand, at folk kan gå rundt og sige, at også i Danmark snakker man jo om, hvorvidt det er så vigtigt med det der med menneskerettighederne og et uafhængigt menneskerettighedscenter. Man har fået første del af historien, men man har ikke fået anden del af historien, og eneansvaret for det ligger hos regeringen.

På baggrund af hele det forløb kunne man jo have mest lyst til at tilslutte sig høringssvaret fra Det Humanistiske Fakultet på Københavns Universitet. En del af det lyder i al korthed:

»Fakultetet konstaterer, at der er tale om et politisk kompromis, hvorfor det ikke er hensigtsmæssigt at komme med principielle indvendinger mod konstruktionen.«

Det kan man jo sige er et høringssvar, der vil noget.

Men det kan vi jo ikke nøjes med her, det er jo os, der er tvunget til at vedtage det. Derfor bliver vi jo nødt til at kigge på en række af de spørgsmål, der skal kigges nærmere på: Spørgsmålet om den fulde rådigheds- og dispositionsret for den nationale menneskerettighedsinstitution over økonomien, som den ifølge Parisprincipperne er forpligtet til at have. Spørgsmålet om, hvorvidt det nye institut for menneskerettigheder får tilført ekstra økonomiske ressourcer for at kunne bistå ofre for forskelsbehandling ved at få behandlet deres klager. Spørgsmålet om, hvem der skal løse den opgave, som DUPI's repræsentantskab løser i dag og især i forhold til Institutet for Internationale Studier. Spørgsmålet om den skitserede ledelsesmodel, hvor direktørerne for DUPI, COPRI osv. i deres høringssvar skriver, at den foreslåede model er et klart tilbageskridt i forhold til den sammenhængende faglige og økonomiske ledelsesmodel. Spørgsmålet om, hvordan den kompetence, som går tabt ved slippet mellem nedlæggelse af Nævnet for Etnisk Ligestilling, og indtil funktionerne tages op af den nye konstruktion, kan minimeres eller helst fjernes. Spørgsmålet om, i hvilket omfang den nye konstruktion også skal gælde for Grønland. Spørgsmålet om at få afklaret, om hr.

Peter Skaarup har ret i, at det her forslag forhindrer kritiske bemærkninger til fremtidig lovgivning, det, hr. Skaarup kalder utidig politisering.

På alle de her områder er der behov for afklaring ikke alene af dem, men også af en række andre, der er nævnt i høringssvarene. Det er klart, at det er noget, vi må gå igennem under udvalgsarbejdet og stille spørgsmål til hver enkelt. Derfor vil jeg da godt sige, at vores endelige stillingtagen selvfølgelig vil afhænge af de svar, vi vil få under det fortsatte udvalgsarbejde.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Jann Sjørnsen som ordfører.

Jann Sjørnsen (KRF):

Det fremsatte lovforslag er bedre end frygtet, når man betænker den lange debat, der er gået forud, inden selve lovforslaget blev fremsat, og specielt selvfølgelig debatten om Det Danske Center for Menneskerettigheder.

Vi har haft en debat om debatten, nemlig forespørgselsdebatten, som blev rejst af Det Radikale Venstre for nylig, så jeg skal sådan set springe let hen over selve forhistorien. Den mener jeg vi har haft rig lejlighed til at diskutere.

Kl. 13.25

Jeg vil dog sige, at den meget uskønne debat, som vi har haft, blev foranlediget af en lidt uskøn aftale indgået mellem Dansk Folkeparti og regeringen.

Sammenlægningen af Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Center for Freds- og Konfliktforskning til et nyt institut for internationale studier synes vi er ganske fornuftig, ja, den er nærmest oplagt, men efter Kristeligt Folkepartis opfattelse er det i den konstruktion ikke så oplagt, at Det Danske Center for Holocaust- og Folkekrigsstudier skal med ind under hatten.

Vi mener, at sådanne tilsvarende centre ikke bare i Norden, men også i Europa, er oprettet som selvstændige centre, og vi havde bestemt helst set, at det var fortsat dermed. Vi mener nemlig, at det center for det første ikke har eksisteret i mere end knap 2 år og for det andet adskiller sig fra de andre udenrigspolitiske selskaber ved det, at formålet bl.a. er bevarelsen af mindet om holocaust, f.eks. i forbindelse med en eventuel dansk mindedag for holocaust og andre folkekrigsdrab, at der er nogle undervisningsmæssige opgaver knyttet dertil, og så gør altså ikke mindst samarbejdet med andre centre både i Norden og i Europa, at vi faktisk ikke finder, at

det er naturligt, at lige præcis det center kommer med ind under hatten i det nye institut for internationale studier.

Vi ser heller ingen grund til, at Det Danske Center for Menneskerettigheder skulle erstattes af et nyt institut for menneskerettigheder, men vi kan selvfølgelig konstatere nu, hvor vi har lovforslaget foran os, at aktiviteterne under Det Danske Center for Menneskerettigheder videreføres i det nye institut, og det gør de jo under fuld iagttagelse af Parisprincipperne.

Da det jo har været en væsentlig del af debatten, der er gået forud for lovforslaget, vil jeg sige, at det selvfølgelig er tilfredsstillende, at det nu er slået fast, at det nye institut skal bevare den samme uafhængighed, som Det Danske Center for Menneskerettigheder har i dag.

Jeg synes heller ikke, det er så oplagt endda nu at nedlægge Nævnet for Etnisk Ligestilling, før et nyt klageorgan oprettes – for nu at komme hele vejen rundt.

Derimod kan man sige, at det, der var oplagt, nemlig at styrke den samlede udenrigspolitiske forskning ved især sammenlægning af DUPI, Center for Udviklingsforskning og Center for Freds- og Konfliktforskning, efter vores opfattelse er blevet forplumret noget ved, at man indtager både Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier, og også, at man har valgt at nedlægge Det Danske Center for Menneskerettigheder, som dog genopstår i form at et nyt institut for menneskerettighedsstudier.

Vi har forud for debatten her, og det takker jeg for, fået de høringssvar, som er afgivet under, må man nok sige, et meget stort tidspres, hvilket flere af høringssvarene også bærer præg af.

Jeg synes, at der uanset idealet også for Kristeligt Folkeparti rejser sig en række spørgsmål til det fremsatte forslag, bl.a. om selve ledelseskonstruktionen, om det ikke giver mere bureaukrati osv. Jeg synes jo altså, at da der også er rejst væsentlige indvendinger i de høringssvar, der vedrører, om de aktiviteter under Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier nu videreføres eller ikke gør det, må vi se nærmere på det under udvalgsbehandlingen.

Så vil jeg sige, at vi i Kristeligt Folkeparti selvfølgelig både ser frem til en grundig udvalgsbehandling og faktisk også ser frem til en grundig kommentering fra ministerens side af de høringssvar, der er givet, for vi har ikke fået kommentarerne endnu, og dem synes jeg sådan set er nok så væsentlige i forhold til mange af de i

detaljen præcise høringssvar, selv om de altså er afgivet under stærkt tidspres.

Kristeligt Folkepartis endelige stillingtagen til lovforslaget vil afhænge af den udvalgsbehandling, vi har, og også af de svar, som vi måtte få af ministeren, men som det er fremgået af min ordførertale her, har vi altså det væsentlige imod lovforslaget, at vi ikke mener, der har været brug for at ændre på Det Danske Center for Menneskerettigheder og ej heller at nedlægge holocaust- og folkedrabscenteret og føre det ind under den nye institution.

Derfor er det altså med en vis skepsis, vi modtager lovforslaget her, men vi ser frem til en grundig udvalgsbehandling.

Kl. 13.30

Lars-Emil Johansen (SIU):

Efter en noget turbulent graviditet, hvor det til tider har været vanskeligt at afgøre, hvem der var den rigtige far til barnet, er regeringen nu klar til at sætte et nyt institut i verden, som ud over at få stor betydning for Danmarks internationale omdømme også vil få afgørende indflydelse på Grønlands og Færøernes mulighed for uafhængig oplysning og indsigt i den udenrigs- og sikkerhedspolitik, som stadig er fælles for riget, en adgang til indsigt, som historien med sørgelig tydelighed har vist behovet for.

Jeg skal ikke tage stilling til tilblivelsesprocessen ud over at påpege, at det altid er mere anstændigt at gå efter bolden end efter manden, og at det med menneskerettigheder ligesom med folkeretten nu engang er de internationale regler, man må forholde sig til, i stedet for at søge at hænge de personer ud, der formidler dem.

Det er den nordatlantiske gruppes håb, at det nye samlede center vil komme til at yde en lige så objektiv og kvalificeret service over for såvel de enkelte brugere som over for den samlede offentlighed, som vi finder, at særligt DUPI og Det Danske Center for Menneskerettigheder hidtil har gjort. Fra Færøerne og Grønland har vi kun haft gode erfaringer med disse institutioner.

Mens der kan være gode begrundelser for stordriftfordele via den kommende sammenlægning, ser det desværre ud til, at der i processen er gået visse demokratiske fordele tabt. Jeg tænker her specielt på det repræsentantskab, der var knyttet til DUPI, hvor såvel Færøerne som Grønland var repræsenteret. Dette er nu bortfaldet, og vores lande er ikke sikret lignende repræsentation i den nye struktur.

Der er heller ikke taget hensyn til Grønland og Færøerne i det nye råd for menneskerettigheder, som etableres i forbindelse med centeret. Dette skyldes måske, at lovene i første omgang ikke er sat til at gælde for Færøerne og Grønland. Men for såvel for Institut for Internationale Studier som Institut for Menneskerettigheder gælder det, at disse i forhold til det nuværende rigsfællesskab vil bevæge sig ind på områder, hvor der via Danmark ageres internationalt på vegne af Færøerne og Grønland.

Jeg skal derfor på linje med høringssvarene fra de to hjemmestyreregeringer opfordre til, at loven ændres, således at den ved kongelig anordning kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland.

Ligeledes skal jeg understøtte ønskerne fra hjemmestyreregeringerne om, at Grønland og Færøerne bør repræsenteres i bestyrelsen for Institut for Internationale Studier, eller at der subsidiært genoprettes et repræsentantskab hertil med deltagelse fra vore lande.

Jeg skal også påpege, at Grønland og Færøerne naturligvis bør repræsenteres i det nye råd for menneskerettigheder.

Lad mig slutte med at fremføre en måske lidt naiv forhåbning om, at det nye center vil få både mulighed for og lejlighed til at fortsætte den undersøgelse omkring de sikkerhedspolitiske forhold i Nordatlanten, som i sin tid blev stoppet ved årstallet 1968. Der er mange uafklarede spørgsmål omkring udenrigs- og sikkerhedspolitikken i Nordatlanten også efter den tid.

Det er den nordatlantiske gruppes erklærede mål at søge at få det belyst på en måde, så vi her i Folketinget kan få en kvalificeret, åben og demokratisk debat om den virkelighed, vi sammen lever i. Det har vi brug for i stedet for de skjulte dagsordener og slørede økonomier, vi i dag må leve med i forbindelse med Danmarks brug af de nordatlantiske lande.

Vi håber ikke, at der fremover igen skal dukke et såkaldt ukendt H.C. Hansen-brev op, for at vi og de danske forskere inden for udenrigs- og sikkerhedspolitik langt om længe kan få sandheden at vide om fremmede magters brug af vores hjem til placering af atombomber, missiler og militære radarstationer.

Det er vores håb, at det nye Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder bliver præcis lige så uafhængigt og objektivt, som regeringen igen og igen understreger, og at det derfor kan blive en værdig samarbejdspartner også for vores folk og vores interesser.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg skal starte med også at gøre hr. Lars-Emil Johansens forhåbninger til det nye center til mine. Selvfølgelig bliver det da et nyt center, som er en værdig samarbejdspartner og spiller i dansk udenrigspolitisk forskning og dansk offentlighed.

Hvad angår hr. Lars-Emil Johansens ønske om, at jeg skulle sørge for, at Grønland og Færøerne bliver repræsenteret i Rådet for Menneskerettigheder, vil jeg sige, at hvis jeg stod og sagde ja til det, ville jeg bryde Parisprincipperne. Det er jo ikke mig, der sammensætter Rådet for Menneskerettigheder – det er Menneskerettighedscenteret. Jeg går ud fra, at de har lyttet til hr. Lars-Emil Johansens tale, for hvis jeg stod her og sagde, at det skulle jeg nok sørge for, ville andre her i salen komme efter mig og sige, at dér sprængte jeg uafhængigheden.

Hvad angår det øvrige med strategiske studier og udenrigspolitiske studier, er det klart, at jeg også har hørt på hr. Lars-Emil Johansen. Det er jo ikke meningen, at vi skal flække rigsfællesskabet. Vi er da meget interesserede i, at rigsfællesskabet hænger sammen, også i vores almene forskning. Vi har jo også gjort det ovre i DUPI, som hr. Lars-Emil Johansen har nævnt, med nogle fremragende undersøgelser, som vi alle har glæde af, og det samarbejde skal fortsætte på den ene eller den anden måde.

Ellers til ordførerne: Der er et par ordførere, som har beklaget, at klagefunktionen forsvinder i forbindelse med nedlæggelsen af Nævnet for Etnisk Ligestilling. Hertil vil jeg sige, at det er lidt mærkeligt, for den klagefunktion finder ikke sted i forbindelse med Nævnet for Etnisk Ligestilling; det har ikke nogen klagefunktion. Der kommer tværtimod en klagefunktion, men den er der altså ikke, og den kan altså ikke forsvinde, da den ikke er der.

Det, vi har gjort, er, at vi sætter de opgaver ind i det nye center. Det ligger i EF's direktiv af 29. juni 2000, hvor man taler om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race og etnisk oprindelse, hvor der i dette direktivs artikel 13, stk. 1, står, at et sådant organ »kan være en del af institutioner, der har til opgave på nationalt plan at forsvare menneskerettighederne eller beskytte enkeltpersoners rettigheder«.

Det vil sige, at det, man forestiller sig, altså er, at det meget vel kan være et menneskerettighedscenter, som får den opgave at tilse ligebe-

handling og hjælpe folk med at klage over manglende ligebehandling.

Jeg synes da egentlig, at det er meget godt, at det kommer i forbindelse med Menneskerettighedscenteret, og alle de, der har været glade for Det Danske Center for Menneskerettigheder, skulle jo juble over, at det nu også får den opgave at sørge for at sikre, at folk har klagemuligheder i forbindelse med forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse og race. Så det skulle jo være en styrkelse af arbejdet.

Som jeg forstår det, er der meget bred tilslutning til, at Menneskerettighedscenteret bevares, og så må der jo også være tilslutning til, at den opgave kommer i det nye danske menneskerettighedscenter og institut.

Der er også blevet nævnt, at den nye konstruktion kan være for tung, og jeg kan da godt forstå, at det kan se sådan ud. Man skal bare være opmærksom på, at hovedformålet her er at få en synnergieffekt. Det er altså ikke at spare en pedel væk, som fru Margrete Auken sagde ... (*Afbrydelse af Margrete Auken (SF)*) ... Nej, pedeller i stedet for direktører – det var ordene ... Ja, ja, men lad mig nu få lov at ... (*Afbrydelse af Margrete Auken (SF)*) ... Altså det er utroligt. Er der ingen, der kan belære ...

Første næstformand (Svend Auken):

Det er udenrigsministeren, der har ordet, og jeg beder medlemmerne om at afstå fra kommentarer uden for talerrækken.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Tak for det.

Det, det drejer sig om her, er, at det ikke bare er forskellige institutter, som man placerer i en etageejendom, hvor de derefter sparer pedellen væk, fordi de nu er i samme etageejendom. Det er jo ikke det, det drejer sig om.

Det fremgår jo også af høringsvarene, at mange observanter, som vi har bedt om at levere høringsvar, jo præcis har hæftet sig ved, at vi i kraft af den nye konstruktion får den forskningsmæssige synnergieffekt, som jeg har gået efter. Aarhus Universitet nævner synergieffekten, Center for Udviklingsforskning, FN-Forbundet, Forskningsenheden, nævner også forskningsvirkningen.

Så der er altså almindelig enighed om i høringsvarene, og det er der også flere ordførere, der har bekræftet og er gået ind for her, at det, vi ville, jo ikke bare er et bofællesskab, hvor man kan spare en pedel væk.

Det, vi ville, var et fællesskab, hvor forskningen bringes sammen, og hvor de forskellige forskningsinstitutter og enheder ikke bare tilfældigvis ligger i samme hus, men også begynder at befrugte og styrke hinanden i tværgående forskning.

Det er derfor, jeg siger og har sagt ved tidligere debatter om det, at vi ikke kan se tingene så adskilte, som man har gjort hidtil, hvor man har oprettet det ene og det andet og det tredje og fjerde organ i fire forskellige situationer og i fire forskellige finanslovssammenhænge. Det er altså på tide, og det er der også flere ordførere der har hæftet sig ved og været positive over for, at vi begynder at se tingene i sammenhæng.

Kl. 13.40

Det er jo ikke særlig rimeligt, at man har et center for Nordforskning og et center for Sydforskning, DUPI og CUF, fordi Nord og Syd hænger faktisk sammen. Om ikke før, så lærte man det jo i hvert fald den 11. september.

Jeg har bemærket hr. Jann Sjørnsens kritik af holocaust- og folkedråbsstudiernes inddragelse i det her, men fred og konflikt og folkedrab og holocaust hænger altså sammen med menneskerettighederne. Hvor man ikke har menneskerettigheder, har man konflikt, hvor man har konflikt, har man ikke fred, og hvor man har undertrykkelse af menneskerettigheder og store konflikter, har man altså ofte enten en situation, hvor det falder ud som totalitarisme, Zimbabwe, eller som folkemord, Rwanda.

Derfor synes jeg faktisk ikke, at tingene skal ses så adskilte, som man hidtil har gjort. Derfor synes jeg, at tingene skal ses sammen. Og det er derfor, vi har lavet den konstruktion, vi har, som kan synes tung, og som jeg gerne om et par år ser på igen.

Men lige nu er der ikke brug for bare at lave et bofællesskab. Nu er der brug for en instans over de to søjler, som sørger for, at vi også får det forskningsmæssige drive og samarbejde samt de ting, jeg har stået her og sagt, som viser, at tingene hænger sammen og er mere komplicerede.

Derfor skal de trække på hinandens kræfter: menneskerettigheder, konflikt, fred, holocaust, hvor jeg har udvidet det til ikke bare at være biologiske folkemord, men også politiske folkemord. Det har ikke tidligere været i teksten. Og som teksten har været forstået hidtil, har det jo været sådan, at det var nazismens forbrydelser, og dem skal der også studeres og forskes i, men jeg synes så sandelig også, at der skal være lov-

grundlag for at forske i kommunismens forbrydelser. De er kommet ind under det, jeg kalder politiske massedrab. De er jo ikke nødvendigvis biologisk betingede, men betinget af en ideologi begynder man at slagte hinanden. Tag Cambodja, tag behandlingen af kulakkerne og ukrainerne under Stalin.

Så jeg er glad for, at mange af høringssvarene har påpeget dette, og jeg er også glad for, at flere ordførere har været tilfredse med og positive over for det. Men deraf følger så også konstruktionen, i hvert fald her i begyndelsen, ved oprettelsen af det nye virke.

Vi vil selvfølgelig lytte til den kritik og de indvendinger, der har været, vi vil også lytte til høringssvarene, og vi vil også give god nok tid til at behandle høringssvarene og de spørgsmål, folketingsudvalget måtte have. Jeg har lagt vægt på her at forklare, at konstruktionen er en følge af, at vi ikke bare vil have bofællesskab, vi vil også have forskningsmæssige resultater.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg synes, der er et problem med helt at finde ud af, hvad hensigten med Menneskerettighedscenteret er i denne her konstruktion. Jeg tror, der er meget få af os, så vidt jeg har kunnet høre i debatten, der decideret har kritiseret, at man har lavet det andet institut, og at vi ikke har rost det nok. Jeg skulle jo rose til så mange sider, at det var svært at nå alt det roseri. Konstruktionen er ikke så tosset, og om den nu er god nok, er noget af det, som jeg synes – bl.a. med Forskningsrådets kritik af det – vi skal have tid til at kigge på.

Om det nationale perspektiv, som jo flere af dem varetager, er godt nok varetaget ved placeringen under Udenrigsministeriet, og hvordan det hænger sammen, synes jeg også vi skal have kigget på. Og her mener jeg, at man ikke bare har sparet en pedel, man har faktisk sparet en hel masse udenomsværker ved at lave den konstruktion.

Problemet med koblingen til Menneskerettighedscenteret er jo, at det skal være så uafhængigt, som det skal være, for at vi kan leve op til Parisprincipperne. Og det var til den del af det, jeg sagde, at spørgsmålet er, om de fordele, vi får ved, at de er sammen, når vi skal respektere uafhængigheden og forskningsfriheden og for den sags skyld også økonomien ifølge Parisprincipperne, opvejer, at man har lavet for tung en konstruktion. Det er her, jeg siger, at det er spørgsmålet, om det ikke kunne klares med et godt

samarbejdsudvalg og en pedel i stedet for en meget, meget dyr direktør og en stor, meget besværlig bestyrelse. Det er jo så det, jeg synes, vi skal kigge nøjere på.

Men selve konstruktionen med det andet er der god mening i, og jeg er ikke uenig i, at i hvert fald i nogle af de centre, kan vi jo godt sige, at der også var en temmelig indirekte kritik, der var i hvert fald en temmelig støjende kritik af Center for Freds- og Konfliktforskning, der laver sådan noget vrøvl som at sende et hørings svar over til os på engelsk, hvor selv Bjørn Møllers dissens skrives på engelsk. Det er altså for komisk, og det er jo ikke overbevisende, hvis de skal forklare os, hvor nødvendige de måtte være i denne her situation.

KL 13.45

Tilsvarende kan man sige om CUF. I virkeligheden kan vi få meget mere glæde af CUF's arbejde, hvis det ligger i de her sammenhænge. Jeg er enig i ministerens opremsning, men jeg vil godt føje Tjetjenien til, og så kan vi tage noget, som vi begge nok mener burde høre ind under forestillingerne også, nemlig Tyrkiets folkedrab på Armenien, som er noget af det, der har ligget helt underbelyst, og hvor det af en eller anden underlig grund hele tiden lykkes tyrkerne at få stoppet, at man får kigget ordentligt på den sag osv. Det kunne vi bestemt få gjort noget fornuftigt ud af.

Det var det, der var min pointe i det. Det var ikke at køre det hele sammen i en pællemaelle, men at sige, at det var netop koblingen af de to institutter, vi havde lidt problemer med, fordi vi skal leve op til Parisprincipperne.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg takker også for ministerens svar, og jeg vil godt sige, at det ikke er Kristeligt Folkepartis hensigt, at Institutet for Internationale Studier bare skulle blive et bofællesskab. Jeg er fuldstændig enig i, at man kan opnå nogle gode synergieffekter på forskningssiden osv., osv., som ministeren er inde på.

Når jeg specielt nævner Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier i denne sammenhæng, er det, fordi man bl.a. af høringssvarene kan se, at man ikke føler, at de nuværende aktiviteter, som er dækket af det nuværende center, videreføres i den konstruktion. Man har jo meget nøje regnet med specielt i forhold til Institut for Menneskerettigheder, at alle aktivitetsområderne skulle med, ja, man skulle endda udvide aktivitetsom-

råderne med det her nye klageorgan, som ministeren har redegjort for.

Jeg mener ikke, man på tilsvarende vis har dækket sig ind i forhold til det aktivitetsområde, som man har i det nuværende Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier, om end jeg da bestemt medgiver og også har noteret mig, at ministeren udvider selve definitionen af, hvad man skal beskæftige sig med, og at man også har politiske massedrab med, som ministeren kalder det.

Det er det, min anke går på. Det er det, som jeg i forbindelse med udvalgsarbejdet vil sætte fokus på, for jeg mener heller ikke, at ministeren vil være interesseret i, at vi slipper nogen af de aktiviteter, som er under det nuværende center.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Til hr. Jann Sjursen vil jeg sige, jeg også har bemærket Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudiers høringssvar. Det er klart, jeg vil se på det igen, for jeg har lagt vægt på, at selvfølgelig var meningen med det her ikke pludselig at svække eller fortynde forskningsopgaverne i forhold til holocaustcenteret. Jeg har jo præcis udvidet emnerne, de kunne beskæftige sig med, med de politiske massedrab.

Og så omtaler fru Margrete Auken konstruktionen. Menneskerettighedscenteret vil levere forhåbentlig og formentlig – det har jeg også indtryk af efter de samtaler, jeg har haft med centeret, og har grund til at forvente – en menneskerettighedsstyrkelse af forskningsdimensionen. Vi har jo et menneskerettighedscenter i dag, som er isoleret fra de andre også forskningsmæssigt. Her er klage- og høringsdelen en del, og det er den, der ifølge Parisprincipperne skal have absolut uafhængighed. Men der er jo ikke noget, der forbyder dem at indgå i forsknings-samarbejde med de andre. Det er jo ikke sådan, at man ikke må samarbejde med andre.

Det betyder, at det nye menneskerettighedsinstitut da vil kunne indgå i forskningsmæssigt samarbejde med folkene fra holocaustenheden eller folkene fra nordenheden og sydenheden og derved være med til at sørge for, at menneskerettighedsdimensionen også går forskningsmæssigt ind. Men det påvirker da overhovedet ikke Parisprincipperne og uafhængigheden, for de afgør selv, om de vil gå med ind.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det er jeg fuldstændig enig med udenrigsministeren i. Det var heller ikke det, der har ligget i den kritik. Det er jo heller ikke det, der ligger i høringssvarene. Det kan bestemte blive en fordel, hvis det kommer til at foregå på den rigtige måde, og hvis det også er der, forskningssamarbejdet kan komme til at foregå. Som flere har gjort opmærksom på, kunne man løse det i stedet for at lave den der store, tunge konstruktion, som er dyr, og som er bureaukratisk, og som er truende over for uafhængigheden. Lad os så sige det på den måde, for den er ikke sikker nok. Lad os kigge på det.

Jeg har da ikke bestridt, at man kan have et fornuftigt samarbejde. Vi kan få gavn af, at de ligger i nærheden af hinanden, vi kan få gavn af, at de har biblioteksfællesskab, vi kan få gavn af, at de har – undskyld, at jeg siger det – pedelfællesskabet. Og med et godt samarbejdsudvalg til at have kommunikation tror jeg faktisk, at det vil blive frugtbar.

Så det er ikke den kritik. Kritikken ligger alene i, at man har lavet en konstruktion, som måske kan være det modsatte af frugtbar.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*): Det er vedtaget.

Kl. 13.50

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 164: Forslag til lov om etablering af S-togs-drift mellem København og Roskilde.

Af trafikministeren (Flemming Hansen).
(Fremsat 20/3 2002)

Lovforslaget sattes til forhandling.